

**Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση
Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών
Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ**

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΥΡΚ293	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο/6ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
--

Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές/τριες τις θεωρίες και έννοιες της φεμινιστικής σκέψης και να μπορούν να διακρίνουν πώς συσχετίζονται θεωρία και έρευνα στη μελέτη του φύλου.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν τα τρία κύματα του φεμινισμού και τις μεταξύ τους διαφορές.
- Να κατανοούν την φεμινιστική κριτική στην κλασική και σύγχρονη Κοινωνιολογία.
- Να γνωρίζουν τους διαφορετικούς τρόπους εννοιολόγησης του φύλου.
- Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις διαφορές του φιλελεύθερου, μαρξιστικού/σοσιαλιστικού και ριζοσπαστικού ρεύματος που αναπτύσσονται κατά το δεύτερο κύμα του φεμινισμού.
- Να αναγνωρίζουν τις διαφορές στις θεωρήσεις του υποκειμένου και της εξουσίας μεταξύ του δεύτερου και τρίτου κύματος του φεμινισμού.
- Να αναγνωρίζουν την επίδραση της φεμινιστικής σκέψης στη διαμόρφωση των κοινωνικών πολιτικών.
- Να συσχετίζουν την καθημερινότητα και την εμπειρία με την προβληματική του φύλου.
- Να μπορούν να συμμετέχουν στο διάλογο για το φύλο επιχειρηματολογώντας επί διαφορετικών θέσεων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....
Άλλες...
.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Ομαδική επεξεργασία υλικού του μαθήματος
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

Το μάθημα αυτό αναφέρεται στα θεωρητικά, μεθοδολογικά και πολιτικο-κοινωνικά ζητήματα που εισάγει η προβληματική του φύλου στο πεδίο της Κοινωνιολογίας. Η Κοινωνιολογία των Φύλων συνδέεται με την ανάπτυξη της φεμινιστικής σκέψης, η οποία, παράλληλα με άλλα μεγάλα θεωρητικά ρεύματα της ύστερης νεοτερικότητας, ασκεί κριτική και ανανεώνει τη σύγχρονη Κοινωνιολογία. Η μελέτη του φύλου παρακολουθεί τα ποικίλα και ενίοτε αντικρουόμενα πολιτικά και ιδεολογικά ζητήματα που εγείρονται με την διεύρυνση του φεμινιστικού κινήματος από τη δεκαετία του 1960, δηλαδή κατά το λεγόμενο δεύτερο (1960-1980) και τρίτο (1980 -) κύμα του φεμινισμού. Κατά την περίοδο αυτή το ενδιαφέρον μετατοπίζεται από το ζήτημα της γυναικείας καταπίεσης στις έμφυλες σχέσεις εξουσίας και την επιτελεσματικότητα του φύλου.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι οι βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές παραδοχές που εδραίωσαν τη φεμινιστική Κοινωνιολογία και τις Σπουδές Φύλου, καθώς επίσης και οι σχετικές διαμάχες που αναπτύσσονται στους κόλπους του φεμινιστικού κινήματος. Ειδικότερα θα εξεταστεί η “φεμινιστική σκοπιά” του δεύτερου κύματος, σύμφωνα με την οποία, οι γυναίκες θεωρούνται υποτελής κοινωνική ομάδα, αναδεικνύεται η κοινή εμπειρία καταπίεσης και επιδιώκεται η διαμόρφωση μιας φεμινιστικής ανταγωνιστικής συνείδησης. Σ’ ό,τι αφορά το μεταμοντέρνο φεμινισμό του τρίτου κύματος, ο οποίος εστιάζει στη λειτουργία του λόγου και της εξουσίας στην παραγωγή των έμφυλων υποκειμενικοτήτων, ο προβληματισμός μετατοπίζεται πλέον από το φύλο ως ουσία στην επιτέλεση του φύλου ως “δρώμενου”. Εξάλλου, με την συμβολή του μαύρου, λεσβιακού και μετα-αποικιακού φεμινισμού, αναγνωρίζονται πλέον οι διαφορές και ανισότητες μεταξύ των ίδιων των γυναικών, αμφισβητείται η πολιτική της ταυτότητας και προκρίνεται μια πολιτική της διαφοράς και των συμμαχιών.

Η εισαγωγή του μαθήματος είναι αφιερωμένη σε μια συνοπτική αναδρομή του φεμινιστικού κινήματος και της φεμινιστικής σκέψης, όπου σκιαγραφείται παράλληλα το ιστορικο-κοινωνικό και διανοητικό πλαίσιο διαμόρφωσης της προβληματικής του φύλου. Στη συνέχεια, το μάθημα αναπτύσσεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη, εστιάζει στην ανάπτυξη της φεμινιστικής κοινωνιολογικής σκέψης και στην κριτική που άσκησε στο πεδίο της Κοινωνιολογίας. Στη δεύτερη εξετάζει ζητήματα εννοιολόγησης του φύλου ως κοινωνικής και λογοθετικής κατασκευής, καθώς επίσης και την ανάλυση της έμφυλης ανισότητας και καταπίεσης από την οπτική των διακρίσεων και της αλληλεπίδρασης των συστημάτων της πατριαρχίας και του καπιταλισμού. Στην τρίτη εστιάζει στην οικογένεια ως βασικό κοινωνικό θεσμό όπου δραστηριοποιείται το σύγχρονο κράτος πρόνοιας, καθώς επίσης και στις πολιτικές που προωθούνται για την ισότητα των φύλων. Τέλος, στην τέταρτη ενότητα εξετάζει τη συμβολή της φεμινιστικής σκέψης στην έρευνα και μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών.

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

Εισαγωγή: Τα τρία κύματα του φεμινισμού και το ζήτημα του φύλου
Ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά συμφραζόμενα του πρώτου (19ος-20ος αι.), δεύτερου (1960 - 1980) και τρίτου (1980 - σήμερα) κύματος του φεμινισμού. Σχετικά με την ιστορική εξέλιξη του φεμινισμού θα αναφερθούμε ενδεικτικά σε πρωτο-φεμινιστικές φιλοσοφικές και πολιτικές αναζητήσεις, στο έργο της ελληνίδας Καλλιρόης Παρρέν, όπως και σε

**Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση
Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών
Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ**

εμβληματικές μορφές του φεμινιστικού κινήματος από το 1960 και έπειτα. Τέλος, θα σχολιάσουμε κριτικά την παραπάνω, κλασική περιοδολόγηση του φεμινιστικού κινήματος και της φεμινιστικής σκέψης ως προς τις λανθάνουσες πολιτισμικές της παραδοχές.

1η Ενότητα: Η ανάπτυξη της φεμινιστικής Κοινωνιολογίας

Στην ενότητα αυτή θα μας απασχολήσουν οι βασικές θέσεις της φεμινιστικής κριτικής στην κλασική και σύγχρονη κοινωνιολογική σκέψη, όπως αναπτύχθηκαν μετά το 1960. Σημείο αναφοράς στην ανάπτυξη της φεμινιστικής Κοινωνιολογίας αποτελεί το έργο των κοινωνιολόγων Dorothy Smith (1960-1990) και Patricia Hill Collins (1980-σήμερα), οι οποίες θεμελιώνουν μια διακριτή επιστημολογική οπτική με άξονα το φύλο, σε συνάρτηση με την τάξη ή/και τη φυλή αντίστοιχα. Ταυτόχρονα, επιχειρούνται φεμινιστικές αναλύσεις στο πλαίσιο των κύριων μακρο- και μικρο-κοινωνιολογικών προσεγγίσεων, όπως του δομολειτουργισμού, της θεωρίας των παγκόσμιων συστημάτων, της θεωρίας της συμβολικής διαντίδρασης, οι οποίες οδηγούν σε νέες εννοιολογήσεις των έμφυλων ρόλων και σχέσεων.

2η Ενότητα: Η κοινωνική κατασκευή του φύλου

Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε τις νέες εννοιολογήσεις του φύλου που προκύπτουν στο πλαίσιο της φεμινιστικής Κοινωνιολογίας, οι οποίες αμφισβητούν το βιολογισμό των κυρίαρχων κοινωνιολογικών θεωριών και τονίζουν την κοινωνική κατασκευή του φύλου και της έμφυλης ανισότητας. Το φύλο προσεγγίζεται πλέον ως ταυτότητα-ρόλος, κοινωνική σχέση και αναλυτική κατηγορία. Ταυτόχρονα, η γυναικεία καταπίεση και οι έμφυλες ανισότητες αναλύονται σε σχέση με τα συστήματα της πατριαρχίας και του καπιταλισμού. Ως προς τις νέες εννοιολογήσεις του φύλου, θα εστιάσουμε στη διάκριση βιολογικού/κοινωνικού φύλου, στη θεωρία της επιτελεστικότητας του φύλου και, τέλος, στην ίδια την αποδόμηση του έμφυλου δίπολου. Παράλληλα, θα εξετάσουμε ερμηνείες της έμφυλης καταπίεσης στο πλαίσιο των διαφόρων θεωρητικών ρευμάτων του φεμινισμού (φιλελεύθερο, ριζοσπαστικό, μαρξιστικό/ σοσιαλιστικό). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη μελέτη του φύλου παρουσιάζει η μετατόπιση του φεμινιστικού κοινωνιολογικού προβληματισμού από τη διχοτομικά εννοούμενη διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών, στη συναρμογή πολλαπλών διακρίσεων όπως, του φύλου, της σεξουαλικότητας, της φυλής και της τάξης, οι οποίες φωτίζουν τις διαφορές μεταξύ των ίδιων πλέον των γυναικών. Τέλος, θα μας απασχολήσουν οι αναθεωρήσεις των ζητημάτων της εξουσίας και της υποκειμενικότητας που αναπτύσσονται μετά το 1980, επηρεασμένες κυρίως από το έργο μεταδομιστών Γάλλων φιλοσόφων, όπως ο Μισέλ Φουκώ, οι οποίες φέρνουν στο προσκήνιο τη σημασία του λόγου στη συγκρότηση του φύλου ως ιδεολογίας και ως νόρμας.

3η Ενότητα: Φύλο, οικογένεια και κοινωνική πολιτική

Στην ενότητα αυτή θα εστιάσουμε στην οικογένεια ως βασικό κοινωνικό θεσμό, προκειμένου να παρακολουθήσουμε το πώς εννοιολογούνται οι έμφυλες σχέσεις εξουσίας και η διάκριση δημόσιο/ ιδιωτικό, πώς η προβληματική του φύλου επηρεάζει εν τέλει τη διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής. Τέλος θα αναφερθούμε στην κριτική που έχει ασκηθεί στις πολιτικές ισότητας στο πλαίσιο του σύγχρονου κράτους πρόνοιας.

4η Ενότητα: Η προβληματική του φύλου και η κοινωνική έρευνα

Στην ενότητα αυτή θα εστιάσουμε σε επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα που θέτει η φεμινιστική προσέγγιση στην κοινωνική έρευνα, όπως η έννοια της φεμινιστικής σκοπιάς και της τοποθετημένης γνώσης, η αναστοχαστικότητα και η ηθική της έρευνας. Τέλος, θα προβούμε σε μια επισκόπηση των ερευνών και της σχετικής βιβλιογραφίας στην Ελλάδα.

**Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση
Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών
Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ**

(4). ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>ΝΑΙ</p>
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου Διαλέξεις: 65 Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας: 20 Διαδραστική διδασκαλία: 20 Εκπόνηση μελέτης: 20 Σύνολο Μαθήματος: 125</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>ΤΕΛΙΚΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: Α. Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής Β. Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης Γ. Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων</p>

(5.) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Συγγράμματα

- Χαλκιά, Αλεξάνδρα, Έμφυλες βιαιότητες, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2011.
- Στρατηγάκη, Μαρία, Το φύλο της κοινωνικής πολιτικής, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2006.
- Παπαγεωργίου, Γιώτα, Φύλο και έρευνα, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2010.

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Αβδελά, Έφη, Ψαρρά, Αγγέλικα (επιμ.), *Σιωπηρές ιστορίες: Γυναίκες και φύλο στην ιστορική αφήγηση*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997.

Acker, Joan, "The problem with patriarchy", *Sociology*, 23(2), 1989: 235-240.

Αθανασίου, Αθηνά, "Gender trouble: Η φεμινιστική θεωρία και πολιτική μετά την αποδόμηση της ταυτότητας", *Σύγχρονα Θέματα*, 94, 2006: 62-71.

Βαρίκα, Ελένη, *Η εξέγερση των κυριών: Η γέννηση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα, 1833-1907*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2011.

Beechey, Veronica, "On patriarchy", *Feminist Review*, 3, 1979: 66-82. [Ελληνική μετάφραση εδώ: http://www.genderpanteion.gr/gr/didaktiko_pdf/Beechey_Feminism_Marxism.pdf]

Butler, Judith, *Αναταραχή φύλου: Φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009.

Chafetz, Janet Saltzman, "The varieties of gender theory in sociology", στο της ίδιας (επιμ.), *Handbook of the Sociology of Gender*, εκδ. Kluwer, Νέα Υόρκη 1999, 3-23.

Chodorow, Nancy, *The Reproduction of Mothering: Psychoanalysis and the Sociology of Gender*, εκδ. University of California Press, Μπέρκλεϊ 1978.

Collins, Patricia Hill, "Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance of Black Feminist Thought", στο Margaret Fonow και Judith Cook (επιμ.), *Beyond Methodology. Feminist Scholarship as Lived Research*. εκδ. Indiana University Press, Μπλούμινγκτον 2004, 35-59.

Connell, Raewyn, *Το κοινωνικό φύλο*, εκδ. Επίκεντρο, Αθήνα 2006.

Davaki, Konstantina, "Report: The Policy on Gender Equality in Greece", Monograph PE 493.028, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Βρυξέλλες 2013.

De Beauvoir, Simon, *Το δεύτερο φύλο*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2009.

Delphy, Christine, "Φεμινισμός και μαρξισμός", στο Maruani, Margaret (επιμ.), *Γυναίκες, φύλο, κοινωνίες*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2008, 48-53.

Diana Fuss, "Λεσβιακές και γκέι θεωρίες: Το πρόβλημα της πολιτικής της ταυτότητας", στο Αθανασίου, Αθηνά, (επιμ.), *Φεμινιστική θεωρία και πολιτισμική κριτική*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2006, 543-570.

Esping-Andersen, Gosta, et al., 'A new gender', Why we need a new welfare state, Oxford University Press, Οξφόρδη 2002 [Το νέο συμβόλαιο των φύλων (μετάφραση: Μαρίνα Αγγελάκη)]

Firestone, Shulamith, *Η διαλεκτική του σεξ: Ο φάκελος της φεμινιστικής επανάστασης*, εκδ. Κέδρος-Ράπτη, Αθήνα 1983.

Fox Keller Evelyn, "The Gender/Science System: Is Sex to Gender as Nature is to Science?", *Hypatia*, 2(3), 1987: 37-49.

Fraser, Nancy, *Κρίση της φροντίδας; Για τις αντιφάσεις του σύγχρονου καπιταλισμού στο επίπεδο της κοινωνικής αναπαραγωγής*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2017.

Haraway, Donna, "Τοποθετημένες γνώσεις: Το ζήτημα της επιστήμης στο φεμινισμό και το προνόμιο της μερικής προοπτικής", στο *Ανθρωποειδή, κυβόργια και γυναίκες: Η επανειδίκευση της φύσης*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2014.

Harding, Sandra, "Is there a feminist method?" στο της ίδιας (επιμ.), *Feminism and Methodology. Social Science Issues*, εκδ. Indiana University Press, Μπλούμινγκτον 1987, 1-14.

Hartman, Heidi, "The Unhappy Marriage of Marxism and Feminism: Towards a more Progressive Union", *Capital and Class*, 8, 1979: 1-33. [Ελληνική μετάφραση εδώ: http://www.genderpanteion.gr/gr/didaktiko_pdf/Hartmann_Feminism_Marxism.pdf]

Hekman, Susan, "Truth and Method: Feminist Standpoint Theory Revisited", *Signs*, 22(2) 1997: 341-365.

Ιγγλέση, Χρύση, "Μέθοδοι και Υποκειμενικότητες", στο της ίδιας (επιμ.), *Ο Αναστοχασμός στη Φεμινιστική Έρευνα*, Οδυσσεάς, Αθήνα 2001, 15-98.

Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ

- Καντσά, Βενετία, Μουτάφη, Βασιλική, Παπαταξιάρχης, Ευθύμιος, *Φύλο και κοινωνικές επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.
- Laquer, Thomas, *Κατασκευάζοντας το φύλο: Σώμα και κοινωνικό φύλο από τους αρχαίους Έλληνες έως το Φρόιντ*, εκδ. Πολύτροπο, Αθήνα 2003.
- Lengermann, Patricia Madoo, Niebrugge, Gillian, “Σύγχρονη φεμινιστική θεωρία”, στο George Ritzer, *Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2012, σελ. 429-498.
- Lewis, Gail, Gerwitz, Sharon, Clarke, John (επιμ.), *Κοινωνική Πολιτική – Μία άλλη προσέγγιση*, Gutenberg, Αθήνα 2007.
- Lewis, Jane, “Gender and development of welfare regimes”, *Journal of European Social Policy*, 3, 2000: 159-173.
- MacKinnon, Catharine, “Feminism, Marxism, method and the state. An agenda for theory”, *Signs*, Ειδ. Τεύχος: Feminist Theory, 3, 1992: 515-544. [Ελληνική μετάφραση: http://www.genderpanteion.gr/gr/didaktiko_pdf/MacKinnon_Feminism_Marxism.pdf]
- Mill, John Stuart, *The Subjection of Women*, εκδ. Hackett Publishing Co, Ιντιανάπολις 1988 [1869].
- Μιχαηλίδου, Μάρθα, “Υβριδισμός και υποκειμενικότητα: Η φιγούρα του Cyborg και το μεταβιομηχανικό υποκείμενο”, *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 114, 2004: 3-26.
- Mohanty, Chandra Talpade, “Under Western Eyes: Feminist Scholarship and Colonial Discourses”, *boundary 2*, 12(3), 1984: 333-358.
- Μουσουρού, Λουκία, *Οικογένεια και οικογενειακή πολιτική*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2005.
- Oakley, Ann, “Interviewing Women”, στο Helen Roberts (επιμ.), *Doing Feminist Research*, εκδ. Routledge & Kegan Paul, Λονδίνο 1989, 30-61.
- Παντελίδου-Μαλούτα, Μάρω, *Το φύλο της δημοκρατίας: Ιδιότητα του πολίτη και έμφυλα υποκείμενα*, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2002.
- Παπαγεωργίου, Γιώτα (επιμ.), *Η έρευνα του φύλου στην Ελλάδα*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2010.
- Παπαταξιάρχης, Ευθύμιος, “Το φύλο στην ανθρωπολογία (και την ιστοριογραφία): Ορισμένες γνωστικές και μεθοδολογικές προεκτάσεις”, *Μνήμων*, 19, 1997: 201-210.
- Pateman, Carole, *The Sexual Contract*, εκδ. Stanford University Press, Στάνφορντ 1988.
- Ramazanoglu, Caroline, “Improving on sociology: the problems of taking a feminist standpoint”, *Sociology*, 23(3), 1989: 427-447.
- Rubin, Gayle, “The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex”, στο Rayna Reiter (επιμ.), *Toward an Anthropology of Women*, εκδ. Monthly Review Press, Νέα Υόρκη 1975, 157-210. [Ελληνική μετάφραση εδώ: http://www.genderpanteion.gr/gr/didaktiko_pdf/Rubin_Feminism_Marxism.pdf].
- Sawicki, Jana, *Disciplining Foucault: Feminism, Power and the Body*, εκδ. Routledge, Λονδίνο 1991.
- Scott, Joan W., “Αποδομώντας το δίλημμα ‘ισότητα ή διαφορά’, ή, αλλιώς, η χρησιμότητα της μεταδομιστικής θεωρίας για το φεμινισμό”, στο Αθηνά Αθανασίου (επιμ.), *Φεμινιστική θεωρία και πολιτισμική κριτική*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2006, 141-166.
- Smith, Dorothy, “Women’s Perspective as a Radical Critique of Sociology”, στο Sandra Harding (επιμ.), *Feminism and Methodology*, εκδ. Indiana University Press, Μπλούμινγκτον 1987, 84-96.
- Stacey, Judith, Thorne, Barrie, “The missing feminist revolution in sociology”, *Social Problems*, 32(4), 1985: 301-316.
- Stanley, Liz, Wise, Sue, *Breaking Out Again: Feminist Ontology and Epistemology*, εκδ. Routledge, Λονδίνο 1993.
- Trifiletti, Rossana, “Southern European Welfare Regimes and the Worsening Position of Women”, *Journal of European Social Policy*, 9, 1999: 49-64.
- van der Tuin, Iris, “Gender Research with ‘Waves’: On Repositioning a Neodisciplinary Apparatus”, στο Rosemarie L. Buikema, Gabriele Griffin και Nina Lykke (επιμ.), *Theories and Methodologies in Postgraduate Feminist Research: Researching Differently*, εκδ. Routledge, Νέα Υόρκη 2011, 15-28.
- Walby, Sylvia, *Theorizing Patriarchy*, εκδ. Blackwell, Οξφόρδη 1990.
- Ward, Kathryn, Grant, Linda, “The feminist critique and a decade of published research in sociology journals”, *The Sociological Quarterly*, 26(2), 1985: 139-157.
- West, Candace, Zimmerman, Don, “Doing Gender”, *Gender and Society*, 1(2), 1987: 125-151.
- West, Candace, Fenstermaker, Sarah, “Doing Difference”, *Gender & Society*, 9(1), 1995: 8-37.
- Wollstonecraft, Mary, *Vindication of the rights of women*, εκδ. Penguin Books, Λονδίνο 2004 [1792].
- Ψύλλα, Μαριάννα (επιμ.), *Δημόσιος χώρος και φύλο*, εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα 2009.

Διεργασία 4. Εσωτερική Αξιολόγηση
Αναμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών
Υπόδειγμα Β5 ΑΔΙΠ

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Ελληνικά: Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, Σύγχρονα Θέματα, feministica

Διεθνή: Feminist Review, Gender and Society, Hypatia Signs, Sociology